

چشم انداز اقتصادی-اجتماعی افغانستان

۲۰۲۳

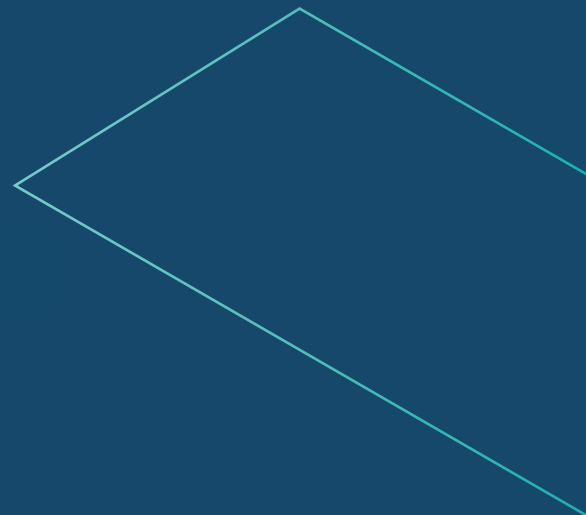

فشرده اجرایی

چشم انداز
اقتصادی-اجتماعی
افغانستان ۲۰۲۳

فشرده اجرایی

فشرده اجرایی گزارش

روز ۱۵ اگست ۲۰۲۱ (بیست و چهار اسد ۱۴۰۰) یک نقطه تأثیر گذار در تاریخ افغانستان بود: زیرا تغییر رژیم سیاسی در یک شب فاجعه بزرگ اقتصادی و اجتماعی به بار آورد. در جریان این تحول چشم گیر، دختران و زنان که نیمی از جمعیت ۴۰ میلیونی کشور را تشکیل می دهند از حقوق و آزادی های اساسی و از مشارکت در روند زندگی عادی محروم شدند. رکود گسترده اقتصادی بلا فاصله پس از تغییر رژیم توأم با تأثیرات ناگوار خشکسالی شدید و کم سابقه، فقر چندین دهه این کشور را عمیق تر ساخت و افغانستان را در صدر دو یا سه فقیرترین کشور جهان قرار داد. رویدادهای اواسط سال ۲۰۲۱ و شوکها و سقوط اقتصادی متعاقب آن تا پایان سال ۲۰۲۲ شرایط اجتماعی خانواده های افغان را تشدید کرد که این گزارش ضمن بررسی چشم اندازی برای سال ۲۰۲۳، به بررسی آن پرداخته است.

به جز تعداد اندکی از افغانها که توان مقابله با شرایط نامساعد را داشتند، بقیه اکثریت شان دچار بحران شدند. به دور از سر خط خبرها، افغان های فقیر مجبور شدند تا میزان مصارف شان (به شمول مواد خوراکی) را محدود ساخته، عمدتاً تقاضای قرضه نموده و همچنان دست به گدایی زدند و به منظور بقای خویش با هر گونه شرایط و اوضاع نا مساعد دست و پنجه نرم کنند. بعضی از افراد منازل، جایداد و داشته های درآمد زای خویش را فروختند و عده نیز اعضای خانواده خویش را به فروش گذاشته، اطفال خود را به کارهای شاقه مجبور ساخته و دختران نا بالغ شان را به عقد نکاح در آوردند.

بعد از تغییر رژیم سیاسی در کشور، میزان تولید ناخالص داخلی افغانستان بلا فاصله ۲۰٫۷ درصد افت کرد. البته از آن زمان تا کنون روزه های از امیدواری نیز وجود داشته است. بر اساس گزارشات، میزان فساد کاهش یافت، نرخ ارز ثبات بیشتری به خود گرفت و تورم نیز کمرنگ شده است. گرچه با دریافت حجم بزرگ از کمک های ارسالی ملل متحد و جامعه جهانی، اقتصاد کشور تا حدودی ثبات خویش را باز یافت، اما تخمین زده میشود که تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۲۲ به میزان ۳٫۶ فیصد کاهش یافته باشد. در صورت که ۲ درصد افزایش جمعیت را نیز با آن یکجا کنیم، حد اوسط درآمد سرانه واقعی افغان های عادی تا پایان سال ۲۰۲۲، ۲۸ درصد نسبت به سال ۲۰۲۰ کاهش داشته است. محدودیت ها و ممنوعیت های اعمال شده در باب اشتغال و حضور زنان در عرصه های مختلف زندگی روزمره وضعیت را بدتر نموده و همچنان ادامه محرومیت دختران از مکاتب متوسطه و دانشگاه ها روزه بهبود وضعیت را برای نسل های آینده محدود می کند. دریافت کمک های انسان دوستانه و حمایت از امرار معیشت همچنان یک نیاز عاجل می باشد.

این گزارش تحولات اجتماعی و اقتصادی افغانستان را از ۱۵ اگست ۲۰۲۱ تا دسامبر ۲۰۲۲ ردیابی می کند. این گزارش پیامدهای سیاست و واقعیت های مالی آن دوره را بر چشم انداز پیشرفت اجتماعی-اقتصادی افغانستان در سال ۲۰۲۳ تحلیل می کند. و جهت گیری های سیاستی را برای تثبیت و بهبود اقتصادی و همچنین برای رسیدگی به بحران انسانی فوری کشور پیشنهاد می کند. این گزارش شواهدی را برای نیاز

فوری و مداوم به کمک های حیاتی بشردوستانه و حمایت معیشتی ارائه می دهد. و نشان می دهد که بدون دامنه و تداوم کامل برای تحصیل دختران و توانایی زنان برای پیگیری کار و یادگیری در همه رشته ها و بخش ها، پیشرفت کشور به شدت خاموش خواهد ماند.

اقتصاد بزرگ از آگست سال ۲۰۲۱

انتقال قدرت در آگست ۲۰۲۱ خط مشی سیاسی و اقتصادی افغانستان را به صورت اساسی دگرگون ساخت. جامعه جهانی گروه طالبان را تاکنون به عنوان دولت افغانستان به رسمیت نه شناخته است، بلکه در عوض آنها را به صفت مقامات غیر رسمی (دی فاکتو) می نگرند. یکی از تغییر عمده در ساختار اقتصاد کشور تبارز در سهم سکتور زراعت به تولید ناخالص ملی میباشد که از اثر کاهش سهم سکتورهای خدمات و تولیدات به وقوع پیوسته است چون سکتور های غیرزراعتی اقتصاد متکی به منابع خارجی بودند و با تغییر رژیم به صورت چشمگیر کم رنگ شدند. افغانستان نسبت به نقش زنان در عرصه های مختلف فعالیت های اجتماعی و اقتصادی در یک وضعیت بلا تکلیفی گسترده فرو رفته است.

افغانستان امروز با یک بحران مالی روبرو است. قطع کمک های خارجی که قبلاً در حدود ۷۰ درصد بودجه دولت را تشکیل می داد اکنون باعث آن شده است که منابع مالی عامه کشور به صورت قابل ملاحظه منقبض شود. مقامات فعلی کشور (مسوولین دی فاکتو) که از دریافت درآمدها و ذخایر خارجی محروم شده، اکنون فرصت های مالی زیادی را از دست داده است که از توانایی نهادهای عامه در آوردن تغییر مثبت در وضعیت اقتصادی کشور به شدت کاسته است. تخمین می شود که میزان کسر بودجه سال ۲۰۲۲ نسبت به سال ۲۰۲۰ در حدود ۲۸ درصد بالاتر باشد. تخصیصات انکشافی در بودجه ۲۰۲۲ نسبت به سال ۲۰۲۰ هشتاد درصد کاهش یافته است.

بانک مرکزی (افغانستان بانک) اکثریت ابزارهای خود را برای تأثیرگذاری بر رویدادهای اقتصادی از دست داده است. از طرفی این بانک به دلیل ناتوانی در چاپ پول و مسدود شدن دارایی های خود در خارج از کشور، قادر به تامین نقدینگی کافی برای بانک های کشور نبوده است. با این حال، کنترل سرمایه بانک مرکزی و وضع محدودیت ها بر برداشت های پولی از فروپاشی کامل سیستم بانکی جلوگیری کرده است. تورم کلی پس از آگست ۲۰۲۱ به میزان قابل توجهی افزایش یافت که تا حد زیادی پیامد کاهش نرخ ارز و سپس افزایش قیمت های جهانی مواد غذایی و سوخت به دلیل جنگ در اوکراین بود.

سیستم بانکی به دلیل کاهش کمک های خارجی، ناتوانی بانک مرکزی در تامین نقدینگی، برداشت های سنگین از سپرده های نقدی و نگرانی در مورد مبارزه با پولشویی و مبارزه با تامین مالی تروریسم (AML/CFT) دچار بحران نقدینگی شدید شد. انتقالات و حواله جات بانکی سخت تر و قیمت تر شد که نه تنها فعالیت های سکتور خصوصی بلکه فعالیت های حمایتی بشردوستانه را نیز مختل کرد. سکتور تأمین مالی اقتصاد کوچک که قبلاً به کمک های مالی تمویل کننده وابسته بود، بین آگست ۲۰۲۱ تا پایان سال ۲۰۲۲ حدوداً به نصف کاهش یافت و به دورنمای تشبث های کوچک و قشر مستضعف آسیب رساند.

اقتصاد کشور در قبال چندین خطر عمده از جمله تورم وارداتی به ویژه برای مواد غذایی و مواد سوخت آسیب پذیر است. مشکلات اقتصادی کشورهای همجوار که ممکن به افغانستان نیز سرایت نموده و تشدید بحران بانکی که می تواند به بازار ارز خارجی نیز نفوذ کند.

چشم انداز اقتصادی

در این اواخر در برخی از عرصه های وضعیت بهبود یافته است. مثلن وضعیت امنیتی بهتر شده و طبق گزارشات میزان فساد کاهش یافته است. پیش بینی می شود که درآمدهای داخلی، که از لحاظ تاریخی اندک هستند، به دلیل جمع آوری بهتر محصول در گمرکات و گسترش مالیات داخلی به مشاغل مانند فروشندگان کوچک، افزایش یابد. میزان تورم از ۱۸،۳ درصد در جولای ۲۰۲۲ به ۵،۲ درصد در دسامبر ۲۰۲۲ کاهش یافته است.

محدودیت های وضع شده قبلی بر سپرده های بانکی تا حدودی کاهش یافته است، هرچند همه بانکها امکان برداشت مطابق با این محدودیت ها را ندارند. برخی بانک ها اخیراً به دلیل تلاش های جمع آوری و عدم اعطای قرضه، جریان نقدینگی خود را بهبود بخشیده اند. سیستم حواله جات انعطاف بیشتری از خود نشان داده و معاملات افزایش یافته است، وجوه مالی ارسالی، تامین مالی واردات، معاملات مؤسسات غیردولتی و شاید فرار سرمایه را تسهیل می کند. ایالات متحده ۳,۵ میلیارد دلار از ذخایر رسمی افغانستان را به یک منبع جدید به نام «صندوق افغان» اختصاص داده است تا امکان پرداخت هدفمند برای کمک به ثبات اقتصادی افغانستان فراهم شود. از این صندوق ممکن است برای پرداخت ها از جمله برای واردات مهم از قبیل صرفیه برق، پرداخت معوقات به مؤسسات مالی بین المللی و همچنین برای خدمات بانکی ضروری مانند پرداخت های سوئیفت استفاده شود.

یکی از عوامل کلیدی برای آینده اقتصادی افغانستان نقش سکتور خصوصی خواهد بود. صرفه جویی در بودجه های انکشافی که احتمالاً طولانی مدت خواهد بود، توانایی بخش دولتی را برای انجام پروژه های زیربنایی محدود خواهد کرد. بدون سرمایه گذاری در زیرساخت ها، از جمله برای توسعه تجارت ترانزیتی و معدن (بخشی امیدوارکننده)، توسعه سکتور خصوصی ضعیف خواهد بود. نقش محدود شده سیستم بانکی در تامین نیازمندی های وجوه مالی نیز مانع انکشاف سکتور خصوصی خواهد شد.

روی هم رفته دور نمای اقتصادی افغانستان بسیار دشوار است. این دشواری به همین منوال خواهد بود مخصوصاً اگر محدودیت های اخیر بر اشتغال زنان در مؤسسات غیردولتی منجر به کاهش قابل توجه کمک های بین المللی و تشدید فشار بر نرخ ارز و تورم، به ویژه مواد غذایی وارداتی شود، بیشتر خواهد شد. کاهش در نتیجه واردات همچنین می تواند عواید گمرکی را که منبع اصلی درآمد بودجه است، کاهش دهد. دسترسی به مواد اولیه برای تولید دشوارتر خواهد شد. نقدینگی بانک ها کاهش خواهد یافت و معاملات بین المللی ممکن است سخت تر شود. واردات انرژی نیز می تواند با موانع روبرو شود. به طور خلاصه، درآمدها به احتمال زیاد کاهش می یابد، بیکاری افزایش یافته و فقر شدید تر می شود. این گزارش تحولات اجتماعی و اقتصادی در افغانستان را از ۱۵ اگست ۲۰۲۱ تا دسامبر ۲۰۲۲ ردیابی می کند. این گزارش پیامدهای سیاست و واقعیت های مالی آن دوره را بر چشم انداز پیشرفت اجتماعی-اقتصادی افغانستان در سال ۲۰۲۳ تحلیل می کند. و جهت گیری های سیاستی را برای ثبات و بهبود اقتصادی و همچنین برای رسیدگی به بحران انسانی فوری کشور پیشنهاد می کند. این گزارش همچنان شواهدی را برای نیاز فوری و مداوم به کمک های بشردوستانه و حمایت معیشتی فراهم می کند و نشان می دهد که بدون ادامه تحصیل دختران و توانایی زنان برای پیگیری کار و یادگیری در همه رشته ها و بخش ها، پیشرفت کشور به شدت کم رنگ خواهد ماند.

دفتر برنامه انکشافی ملل متحد (UNDP) رشد تولید ناخالص داخلی واقعی را ۱,۳ درصد در سال ۲۰۲۳ و ۰,۴ درصد در سال ۲۰۲۴ پیش بینی کرده است. اما تولید ناخالص داخلی سرانه طبق که تخمین زده میشود از ۳۵۹ دلار در سال ۲۰۲۲ به ۳۴۵ دلار در سال ۲۰۲۴ کاهش یابد که بلاخره افغان ها را با مشکلات سخت تری دامن گیر خواهد کرد. مهمتر از همه، این پیش بینی ها فرض می کند که حمایت بین المللی از افغانستان در حدود ۳,۷ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۲ باقی خواهد ماند. علاوه بر این، این دورنما در معرض خطرات منفی مهمی قرار دارد، خصوصاً به خاطر سیاست های محدود کننده مقامات دیفاکتو طالبان در قبال زنان که ممکن است باعث کاهش کمک های بین المللی شود. این دورنما همچنین در معرض خطرات مربوط به مشکلات اقتصادی در کشورهای همسایه، وخامت شرایط امنیت داخلی و شرایط اقلیمی نیز قرار دارد.

مروری بر ۲۰۲۲ و چشم انداز اقتصادی ۲۰۲۳

آیا خانواده ها می توانند مواد غذایی خریداری نمایند- وضعیت فقر چگونه است؟

تامین مواد غذایی به نگرانی اصلی خانواده ها تبدیل شده است، چون فقر به میزان قابل توجهی افزایش یافته است. آخرین برآوردها در مورد فقر قبل از آگست ۲۰۲۱ بر اساس نظرسنجی درآمد، هزینه و نیروی کاری (IE&LFS۲۰۲۰) توسط اداره ملی احصائیه بین اکتوبر ۲۰۱۹ تا سپتامبر ۲۰۲۰ انجام شد. این نظرسنجی میزان فقر را ۴۷,۵ درصد گزارش داد. برآورد های بعدی که عمدتاً با هدف ارزیابی تأثیرات همه گیری کرونا انجام شد، این میزان را به حدود ۷۰ درصد افزایش داد، که البته این رقم یک تخمین علمی بوده که استوار به ارقام واقعی نمیباشد. ارزیابی سریع که از سوی برنامه انکشافی ملل متحد تنها سه هفته پس از ۱۵ آگست ۲۰۲۱ انجام شد و تأثیرات نامطلوب کاهش تولید ناخالص داخلی متوقعه آن زمان بر فقر، توقف ناگهانی کمکها، قطع تجارت با شرکای اصلی افغانستان و تداوم آن را در نظر گرفت. در این ارزیابی همچنان اثرات همه گیری کرونا و خشکسالی طولانی مدت، شبیه سازی شده است که نرخ فقر در بدترین حالت به ۹۷ فیصد تخمین زده شد.

این گزارش در تحلیل وضعیت فقر از رقم رسمی خط ملی فقر که در نظرسنجی (IE&LF) مبلغ ۲۶۱۸ افغانی فی فرد در مدت ۳۰ روز تثیب شده است که در اواسط سال ۲۰۲۲ چه تعداد از خانواده ها و شهروندان افغان مصرف سرانه ماهوار داشته اند که پایان تر از خط ملی فقر بوده است. این تحلیل نشان می دهد که مصارف حدود ۸۵ درصد افغان ها زیر خط فقر که در سال ۲۰۲۰ مبلغ ۲۶۱۸ افغانی فی فرد در مدت ۳۰ روز تثیب شد بوده است. خصوصاً در قسمت فقر غذایی این نسبت مربوط ممکن به بیش از ۹۰ درصد رسیده باشد.

خانواده ها با چه نوع و چي تعداد حوادث ویران گر مواجه بوده اند؟

براساس یافته های این گزارش مصارف ماهوار ۸۴ درصد از خانواده های مورد بررسی زیر خط فقر ملی سال ۲۰۲۰ بوده است. این وضعیت نتیجه یک سری رویدادهای «شوکار» است. این رویدادها شامل ضربه اقتصادی در یکی دو سال اخیر، حوادث طبیعی مانند خشکسالی، سیلاب، زلزله، برف کوچ و ریزش برف سنگین و همچنین درگیری های مسلحانه و تأثیرات دوامدار همه گیری کرونا است.

تنها تعداد کمی از خانواده ها (حدود ۱۲ درصد) گزارش داده اند که از اوایل سال ۲۰۲۲ از ناحیه هیچ یک از حوادث فوق الذکر متاثر نشده اند. آفات و حوادث طبیعی ۴,۱ میلیون خانواده را تحت تأثیر قرار داد و ضربه اقتصادی که توأم با کاهش عظیم تولید ناخالص داخلی ایجاد شد، ۳,۳ میلیون خانواده را تحت تأثیر خویش قرار داد. البته برای افراد آسیب دیده، از دست دادن درآمد و دسترسی به غذا سخت ترین ضربه بود. حدود ۴,۸ میلیون خانواده گزارش دادند که درآمد خود را از دست داده اند و ۳,۴ میلیون جمعیت دیگر مجبور به گرفتن وام شدند.

آیا خانواده ها می توانند به تنهایی خویش با شرایط فعلی تعامل کنند؟

بحران موجود در کشور اکثریت خانواده ها را با مکانیزم های دفاعی کمتری مواجه نموده است. تنها ۸ فیصد از خانواده ها در گزارش گفته اند که در سال ۲۰۲۲ نیازی به استفاده از هیچ مکانیزم دفاعی ندارند. در میان ۹۲ درصد باقی مانده، بسیاری از آنها اصلاً مکانیزم های دفاعی نداشتند چون آن مکانیزم ها را کاملاً آزمایش کرده بودند و یا هم چنین مکانیزم های برای آنها اصلاً قابل تطبیق نبود. مثلاً ۲۴ درصد از خانواده ها پس انداز نداشتند و ۱۲ درصد دیگر همچو مکانیزم ها را در گذشته به کار گرفته بودند. بیش از ۳۰ درصد هیچ نوع جابجایی، خانه، زمین، وسایل درآمد زا یا سایر دارایی ها (مانند وسایل ترانسپورتی) برای فروش نداشتند، که این خود در کوتاه مدت اقدامی نا امید کننده به قیمت درآمد زایی بلند مدت خواهد بود. دور نمای اکثر خانواده ها (۹۱ درصد) غذا را به عنوان اولویت اصلی و فعلی خود عنوان کرده اند و ۷ درصد از خانواده ها تذکر دادند که بهای مواد غذایی بسیار بالا است. علیرغم برخی گزارش های که نشان

می دهد موجودیت انواع مواد غذایی (در بازار های کشور) در حدود ۹۸ درصد می باشد. این حقیقت دال بر آن است که سطح درآمد خانواده ها جهت خرید مواد غذایی نهایت کم است.

اکثر خانواده ها از یک یا چند مکانیزم برای تعامل با شرایط فعلی خود استفاده می کردند که در بسیاری از موارد سبب شده است آینده شان نا معلوم و به گرو مانده شود. رایج ترین راه برای مقابله، وام گرفتن بود (تقریباً ۸۰ فیصد از خانواده های آسیب دیده)، و به دنبال آن کاهش هزینه ها برای اولویت های کمتر از غذا مانند حفظ الصحه و تعلیم (۴۵ درصد). حدود ۴۰ درصد از پس اندازی که در دسترس داشتند استفاده کردند، ۳۴ درصد جایداد های خانواده گی را فروختند و بسیاری دیگر دارایی های درآمد زا مانند آخرین حیوانات ماده (۲۷ درصد) و سایر دارایی های درآمد زا (۱۶ درصد) را با تقریباً ۱۰ درصد فروختند. فروش زمین یا خانه به قیمت های نا مرغوب. نزدیک به ۷۰۰۰۰ خانوار به گدایی مشغول بودند یا به کمک های خیریه متکی بودند، بیش از ۸۵۰۰۰۰ خانواده فرزندانشان خود را برای کار بیرون از خانه فرستادند و تقریباً ۸۰۰۰۰ طی گزارش گفتند که دختران خود را پیش از وقت به عقد نکاح دیگران درآوردند.

نقش کمک های بشردوستانه چه بوده است؟

اگر کمک های بشردوستانه بین المللی از سال ۲۰۲۱ ادامه پیدا نمی کرد، اقتصاد سریع تر و عمیق تر به طرف سقوط می رفت و شرایط بشردوستانه بدتر می شد. کمک های بشردوستانه گسترده تر بوده است. بر اساس برآوردهای سازمان ملل متحد، در سال ۲۰۲۲، حدود ۶۰ درصد از همه خانوارها و حدود ۸۰ درصد از خانوارها توسط زنان سرپرست میشد.

این کمک ها بسیار به خوبی و هدفمندانه توزیع شده است یعنی مستحق ترین خانواده ها مستفید شده اند؛ کسانی که در سال ۲۰۲۲ کمک دریافت کردند و در سال ۲۰۲۰ زیر چتر فقر بودند، کاهش درآمد شان حد اوسط بود نسبت به کسانی که کمک دریافت نکردند. این کمک ها همچنین مؤثر بود؛ کسانی که کمک دریافت کردند اکثراً نیازی به استفاده از راهبرد های مقابله ای و دفاعی نداشتند، و بهتر نسبت به افرادی که کمک دریافت نکردند می توانستند گرسنگی خویش را مهار کنند.

چشم انداز اجتماعی و فاصله بین عمق و خط فقر

وضعیت اقتصادی و اجتماعی افغانستان امید واری ناچیز را برای بهبود اساسی و سریع شرایط فراهم می کند. حتی اگر اقتصاد بیشتر افت نکند، جمعیت کشور سالانه ۲ فیصد و یا بیشتر افزایش می یابد درحالیکه اقتصاد ملی هیچ رشد ندارد که در نتیجه عاید سرانه متناسب به عدم رشد اقتصادی و رشد بالا تر از ۲ درصدی نفوس کاهش می یابد.

علاوه بر چشم انداز تاریک افزایش درآمد واقعی، اثرات ناگوار و گسترده حوادث طبیعی همچنان ادامه دارد. تخمین شده بود که ۴,۱ میلیون خانواده (حدود ۲۷ میلیون تن) در سال ۲۰۲۲ از حوادث طبیعی متأثر شدند که در نتیجه منبع درآمد آنها از بین رفت، امنیت غذایی شان کاهش یافت و محتاج به دریافت قرضه شدند که سر انجام دور نمای اقتصادی آینده آنها تیره شد.

خانواده های محروم از راهبرد های دفاعی قابلیت کمتری برای افزایش درآمد خویش از طریق اشتغال دارند. حد اوسط خانواده دارای ۶,۶ عضو است که ۱,۶ نفر آنها کار می کنند، عمدتاً مرد (۱۹,۱)، سایر اعضای خانواده شاغل شامل زنان بالغ (۱۵,۰) و کودکان (عملاً پسران: ۳۳,۰ در مقایسه با ۰,۳ دختر هستند).

از میان خانواده های دارای کارگر مرد، ۳۲ درصد طبق گزارش گفته اند که از کار و بار و یا فعالیت های روز مره خویش هیچ منفعت و یا هم منفعت نا چیزی بدست آورده اند و ۱۶ درصد متباقی آنها مدعی اند که حقوق ماهوار خویش را به موقع دریافت نمی کنند. تنها ۱۰ درصد از خانواده ها دارای فعالیت های درآمد زای خانوادگی هستند. البته این واقعیت قابل ذکر است که خانواده ها به طور متوسط تعداد کارگران پسر

بیشتر نسبت به کارگران زن دارند. با توجه به این که زنان شاغل با محدودیت‌های زیادی مواجه است که ناشی از دیدگاه‌های بالقوه در مورد نقش جنسیتی در جامعه است که با ممنوعیت‌های اخیر شدت بیشتر گرفته است. البته این یک واقعیت غیرمنتظره نیست. بیش از ۷۰ درصد از زنان سرپرست خانواده وضع محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی را مانع اصلی در عرصه اشتغال زنان و همچنین محدودیت‌های وضع شده از آگست سال ۲۰۲۱ تا کنون عنوان کرده اند.

این که آیا وضعیت اجتماعی در آینده نزدیک بدتر خواهد شد عمدتاً به سطح و نحوه ارسال کمک‌های بشردوستانه وابسته است. کمک‌های بشردوستانه از سال ۲۰۲۱ تا کنون در جلوگیری از فروپاشی اقتصادی شدید تر و وخامت بیشتر شرایط اجتماعی کمک نموده است. قسمت اعظمی از کمک‌های بشردوستانه از طریق مؤسسات غیر دولتی صورت گرفته است. محدودیت که اخیراً برای کار زنان در مؤسسات غیردولتی وضع شده است، نه تنها میزان کمک‌ها را به خطر می‌اندازد بلکه میتواند اقتصاد کشور را بیشتر متقبض کند. همچنان زنان افغان را که نیاز جدی به تعامل با کارمندان اناث دارند، نیز محروم خواهد کرد. تقریباً ۹۴ درصد از ۱۲۷ موسسه داخلی بلافاصله پس از وضع ممنوعیت در دسامبر ۲۰۲۲، فعالیت‌های خویش را به طور کامل یا جزئی متوقف نمودند و ۱۵۰ موسسه غیردولتی و نهاد‌های کمک‌رسان، تمامی یا بخشی از فعالیت خویش را به حالت تعلیق درآوردند. اگر کمک‌های بشردوستانه از سوی مؤسسات داخلی کاهش یابد، اینکار بر میلیون‌ها شهروند نیازمند افغانستان تأثیر منفی خواهد گذاشت.

با توجه به مشکلات که خانواده‌ها با آنها مواجه هستند، دریافت کمک‌های انسان‌دوستانه برای جلوگیری از وخامت بیشتر وضعیت آنها ضروری خواهد بود. بر اساس معلومات سال ۲۰۲۰، برنامه انکشافی ملل متحد تخمین زده است که تعداد افغان‌های زیر خط فقر ۱۹ میلیون نفر، شکاف فقر ۹۰۰ میلیون دالر (۰ درصد تولید ناخالص داخلی) و تعداد افرادی که به کمک غذایی نیاز دارند به طور بی‌سابقه نزدیک به ۲۳ میلیون نفر است. یک بر آورد تخمینی مشابه تازه نشان می‌دهد که تعداد افغان‌های نیازمند ممکن است به ۳۴ میلیون نفر (افزایش ۱۵ میلیون) و شکاف فقر ۵٫۳ میلیارد دالر آمریکا (نزدیک به ۳۵ درصد تولید ناخالص داخلی فعلی) رسیده باشد. حتی اگر درخواست کمک‌های ملل متحد برای رسیدن کمک‌های بین‌المللی به ۴٫۶ میلیارد دالر در سال ۲۰۲۳ با موفقیت انجام شود، ممکن است از آنچه برای بهبود شرایط برای میلیون‌ها افغان لازم است، کوتاهی کند.

دستورالعمل‌های خط مشی

برای کاهش تأثیر مستقیم حوادث طبیعی و تأمین حمایت اجتماعی از آسیب دیدگاه، افغانستان نیاز به توسعه زیرساخت‌های بزرگ دارد. این امر به رشد سکتور خصوصی، جلب سرمایه‌گذاران خارجی از طریق اعمال اصلاحات اساسی که حکومت داری را بهبود بخشیده و جامعه جهانی را به ادامه فعالیت ترغیب کند و احترام به حقوق بشر به ویژه برای دختران و زنان قایل شود، بستگی دارد.

برای این منظور و در کوتاه مدت فوری، مقامات طالبان (دی‌فاکتو) باید سیاست‌های را دنبال کند که بتواند کمک‌های انسان‌دوستانه بین‌المللی را جلب نموده و جهت رفع تحریم‌ها اقدام کند. اقتصاد افغانستان عمدتاً به کمک بین‌المللی وابسته است. در یکی دو سال آینده، امرار معیشت افغان‌ها به میزان و نحوه کمک‌های مؤثر بشردوستانه وابسته است. کمک‌های بین‌المللی می‌تواند به ایجاد مشاغل موقت کمک کند که طبق برآورد برنامه انکشافی ملل متحد می‌تواند تا یک میلیون افغان از آن مستفید شود. این کار می‌تواند به تطبیق روند کمک‌ها در قالب (درآمد ابتدایی برای همه) (UBI) کمک کند. البته این همان گزینه است که افغان‌های نیازمند آنرا ترجیح می‌دهند. البته در موازی به اینکار، مقامات دی‌فاکتو می‌تواند سیاست‌های را در عرصه‌های مختلف چون اقتصاد کلان، انکشاف سکتورهای خصوصی، بانکداری، مالی و انرژی به راه انداخته و تعقیب کند.

اگر میزان کمک‌ها کاهش یابد، اوضاع دشوار کنونی شهروندان عادی افغانستان به ویژه زنان و دختران وخیم تر خواهد شد. برنامه انکشافی ملل متحد قصد دارد با همکاری خود با شرکای بین‌المللی افغانستان

به شمول شرکای قدیمی و جدید ادامه دهد. برنامه انکشافی ملل متحد چندین راهکار و برنامه (به فصل ۶ مراجعه نمایید) از جمله یک رویکرد منطقه محور انتخابی و متمرکز (رویکرد منطقه محوری برای ابتکارات اضطراری که موسوم به «آبادی» است) برای حمایت و تکمیل فعالیت های سایر دفاتر ملل متحد به هدف کاهش فقر و ایجاد فرصت های شغلی ارائه و پیشنهاد می کند.

یافته ها و پیام های کلیدی این گزارش

سیر نزولی اقتصادی همچنان ادامه دارد. تخمین زده می شود که تولید ناخالص داخلی پس از انقباض ۲۰٫۷ درصدی در سال ۲۰۲۱، در سال ۲۰۲۲، ۳٫۶ درصد کاهش بیشتری داشته باشد. افغانستان، با جمعیتی که توسط سازمان ملل حدود ۴۰ میلیون تخمین زده می شود و تولید ناخالص داخلی ۱۴٫۳ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۱ داشت، در زمره کشورهای است که کمترین درآمد سرانه را در جهان دارند.

نشانه هایی از بهبود وجود دارد: افزایش صادرات، افزایش سی و شش درصدی در درآمد مالی داخلی در سال ۲۰۲۲ در مقایسه به سال ۲۰۲۱؛ ثبات نرخ ارز؛ و کاهش تورم - همگی تحت تاثیر کمک های بین المللی قابل توجهی ۳٫۷ میلیارد دلاری در سال ۲۰۲۲ که ۳٫۲ میلیارد دلار آن توسط سازمان ملل ارائه شده است.

با این حال، بهبود وضعیت در حال حاضر ضعیف و در دراز مدت ناکافی است. درسناوبی حالت عادی که یکی از دو حالت مورد تحلیل این گزارش میباشد، پیش بینی می شود که تولید ناخالص داخلی ۱٫۳ درصد در سال ۲۰۲۳ و ۰٫۴ درصد در سال ۲۰۲۴ افزایش یابد.

اثرات ناگوار ناشی از عوامل نامطلوب ژئوپلیتیکی و مشکلات اقتصادی در کشورهای همسایه وجود دارد که می تواند در قالب بازگرداندن شهروندان، تورم وارداتی برای کالاهای اساسی مانند غذا و سوخت و افزایش خطرات امنیتی به افغانستان سرایت کند.

تحلیل های علمی برنامه انکشافی ملل متحد نشان می دهد که اگر کمک ها ۳۰ درصد کاهش یابد، تولید ناخالص داخلی ممکن است ۰٫۴ درصد در سال ۲۰۲۳ کاهش یابد و نرخ تورم ممکن است به حدود ۱۰ درصد در سال ۲۰۲۴ برسد. در آن زمان، درآمد سرانه به ۳۰۶ دالر در مقایسه با ۵۱۲ دالر در سال ۲۰۲۰ کاهش یابد. - این کاهش در واقع یک کاهش ۴۰ درصدی در مقایسه به سال ۲۰۲۰ خواهد بود.

سطح کمک های خارجی ارائه شده در سال ۲۰۲۳ تعیین کننده کلیدی چشم انداز اقتصادی افغانستان و مقیاس واکنش به بحران انسانی آن خواهد بود. نتایج بررسی نشان می دهد که در اواسط سلا ۲۰۲۲ ۲۰ مصارف ماهوار سرانه حدود ۸۵ درصد جمعیت زیر خط فقر برآورد شده در سال ۲۰۲۰ یعنی مبلغ ۲۶۶۸ افغانی فی فرد در مدت ۳۰ روزه بوده است.

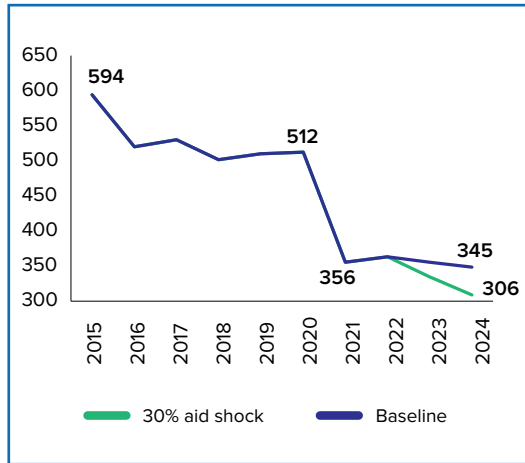
تعداد فقرا در سال ۲۰۲۲ به ۳۴ میلیون نفر افزایش یافته است (از ۱۹ میلیون، با استفاده از داده های سال ۲۰۲۰) در حالی که بودجه مورد نیاز برای افغان ها امروز برای حفظ مخارج خود در سطح ۲۰۲۰ ممکن است به ۵٫۳ میلیارد دلار (نزدیک به ۳۵ درصد تولید ناخالص داخلی فعلی) رسیده باشد. از ۹۰۰ میلیون دلار (۵ درصد تولید ناخالص داخلی دو سال پیش). درخواست کمک های سازمان ملل برای کمک های بین المللی برای رسیدن به ۴٫۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳، حداقل مورد نیاز برای کمک به افغان های نیازمند است.

هر گونه کاهش در کمک های بین المللی چشم انداز اقتصادی افغانستان را بدتر خواهد کرد و فقر شدید برای چندین دهه تداوم خواهد داشت. اما اگر زنان نتوانند کار کنند، اقتصاد نمی تواند احیا شود، در حالی که رشد اقتصادی آینده به دلیل سرمایه گذاری ناکافی در آموزش دختران و زنان محدود می شود.

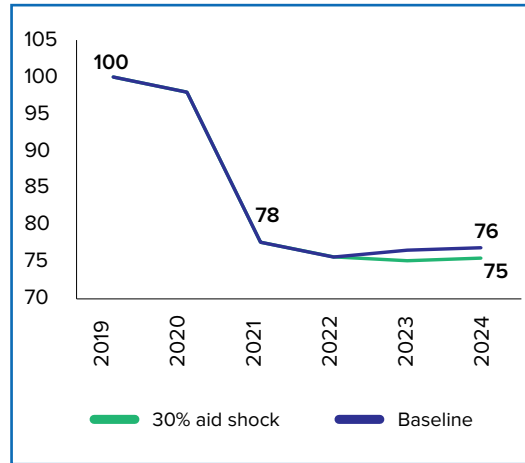

نمودار دوم: عاید سرانه (به دالر امریکایی)

نمودار اول: سطح تولیدات ناخالص داخلی حقیقی

(۱۰۰=۲۰۱۹)

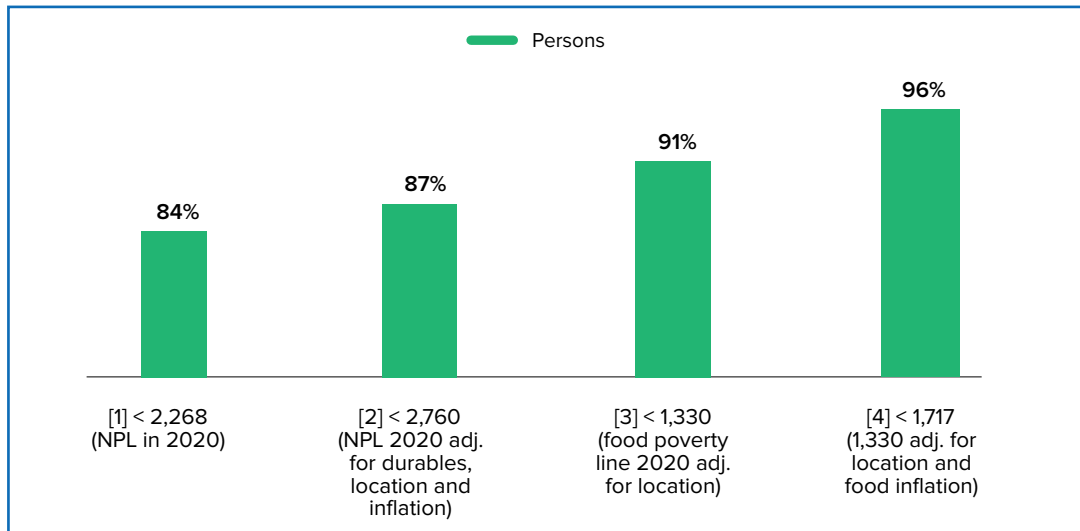

منبع: معلومات تولید ناخالص داخلی از NSIA، معلومات جمعیت از پیش بینی های کارکنان سازمان ملل و UNDP است

۱. اگر سطح کمک های سال ۲۰۲۲ تا ۳۰ درصد در سال ۲۰۲۳ و بعد عمدتاً به دلیل محدودیت های حقوق زنان کاهش یابد، سطح تولید ناخالص داخلی واقعی ۲۵ درصد کمتر از سطح سال ۲۰۱۹ خواهد بود و درآمد سرانه اسمی از ۵۱۲ دالر بر اساس برآورد در سال ۲۰۲۰ به ۳۳۳ دالر در سال ۲۰۲۳ کاهش خواهد یافت. (نمودار اول و دوم)

نمودار سوم: درصد خانوارها و افراد زیر سطوح انتخاب شده از هزینه سرانه ماهانه،

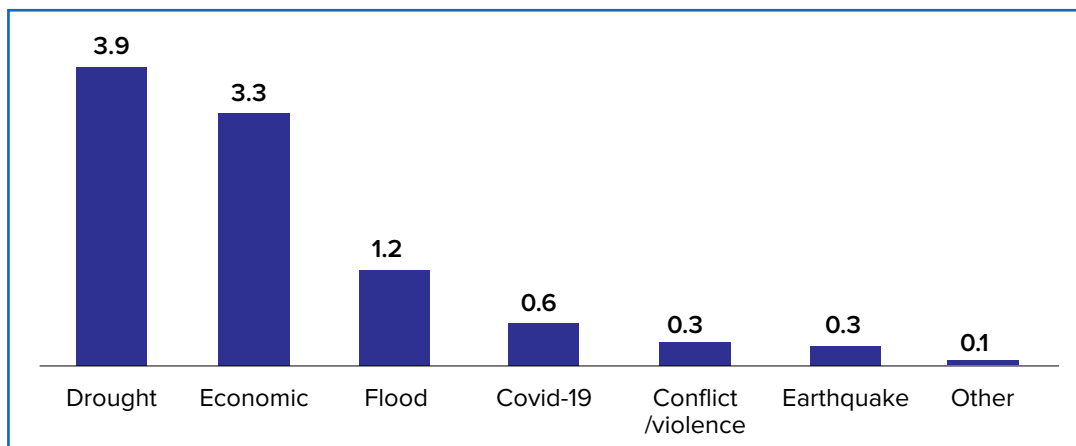
سپتامبر ۲۰۲۲ (به افغانی)

منابع: آستانه ها از IE&LFS ۲۰۲۰ انتخاب شدند

۲. ۸۹ درصد خانوارها و ۹۱ درصد افغان ها مخارج غذایی کمتر از خط فقر غذایی اسمی سال ۲۰۲۰ (۱۳۳۰ افغانی) داشتند. سهم افغان های زیر ۱۷۱۷ افغانی (خط فقر غذایی در سال ۲۰۲۰ با تورم مواد غذایی تعدیل شده) ۹۶ درصد بود.

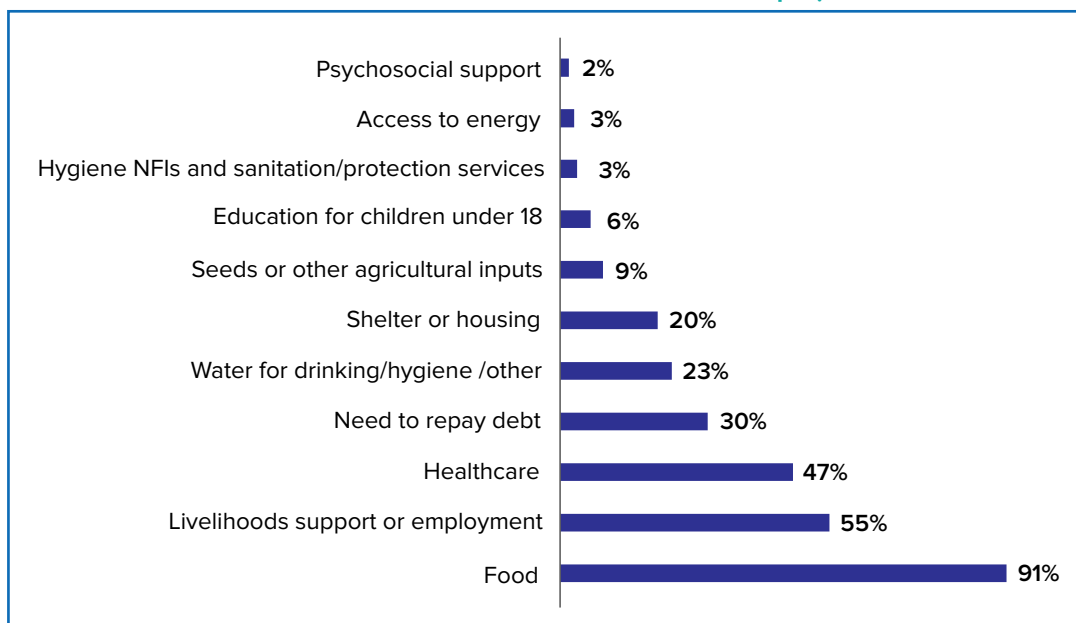
نمودار چهارم: خانوارهایی که در ۷ ماه اول سال ۲۰۲۲ تحت تأثیر یک رویداد نامطلوب بزرگ قرار گرفته‌اند (به میلیون‌ها نفر)

توجه: «سایر» شامل برف کوچ و بارش برف سنگین است.

۳. خشکسالی، شوک‌های اقتصادی و سیل، رویدادهایی بودند که بیشترین تأثیر را بر خانواده‌های افغان در سال ۲۰۲۲ داشتند. به ترتیب، ۳،۹ میلیون، ۳،۳ میلیون و ۱،۲ میلیون خانوار را تحت تأثیر قرار دادند.

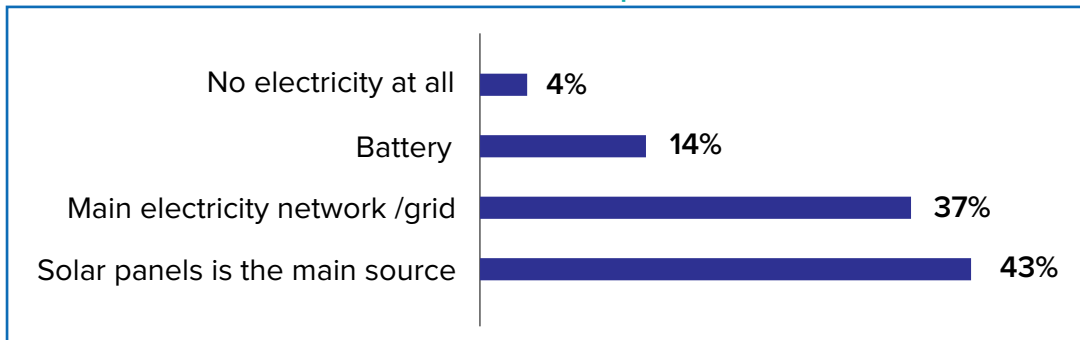
نمودار پنجم: اولویت‌های فهرست شده بر اساس خانوارها (% از خانوارها)

۴. از بیش از ۱۷۰۰۰ خانوار مورد بررسی، ۹۱ درصد غذا را به عنوان اولویت اصلی، ۵۵ درصد معیشت و حمایت از اشتغال را به عنوان اولویت اصلی و ۴۷ درصد مراقبت‌های بهداشتی را به عنوان اولویت اصلی معرفی کرده‌اند. با این حساب غذا به عنوان بزرگترین اولویت برای خانواده‌های افغان و پس از آن معیشت و اشتغال می‌باشد. حمایت و مراقبت‌های بهداشتی به عنوان دومین و سومین اولویت بزرگ در ۷ ماهه اول سال ۲۰۲۲ بوده است.

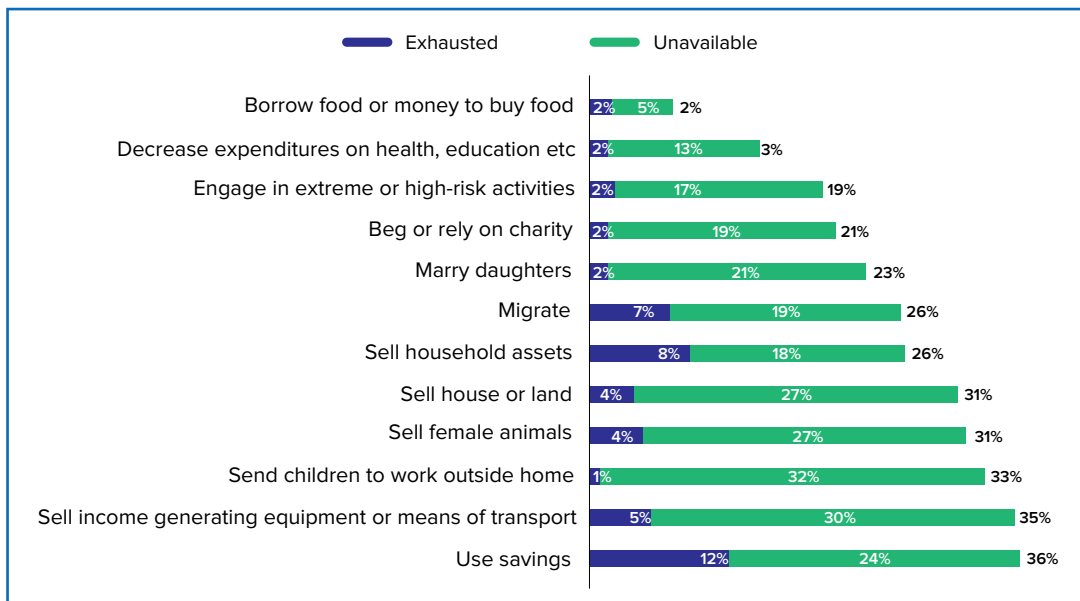
واضح ترین یافته این است که بیش از ۴,۳ میلیون خانوار (از ۰,۱ میلیون خانوار کل کشور) صرفاً برای تأمین غذا وام گرفته اند.

نمودار ششم: دسترسی به برق (% از خانوار)

۴۳.۰ درصد از خانوارهای مورد بررسی، پنل های خورشیدی، ۳۷ درصد شبکه سراسری و ۱۴ درصد باتری را منبع اصلی برق خود ذکر کرده اند. در حالی که ۴ درصد از خانوارها به برق دسترسی نداشتند.

نمودار هفتم: درصد خانوارهایی که نمی توانند از استراتژی مقابله ای خاصی برای تأمین غذا استفاده کنند (استراتژی قبلاً استفاده شده و خسته شده است یا در دسترس خانواده نیست)

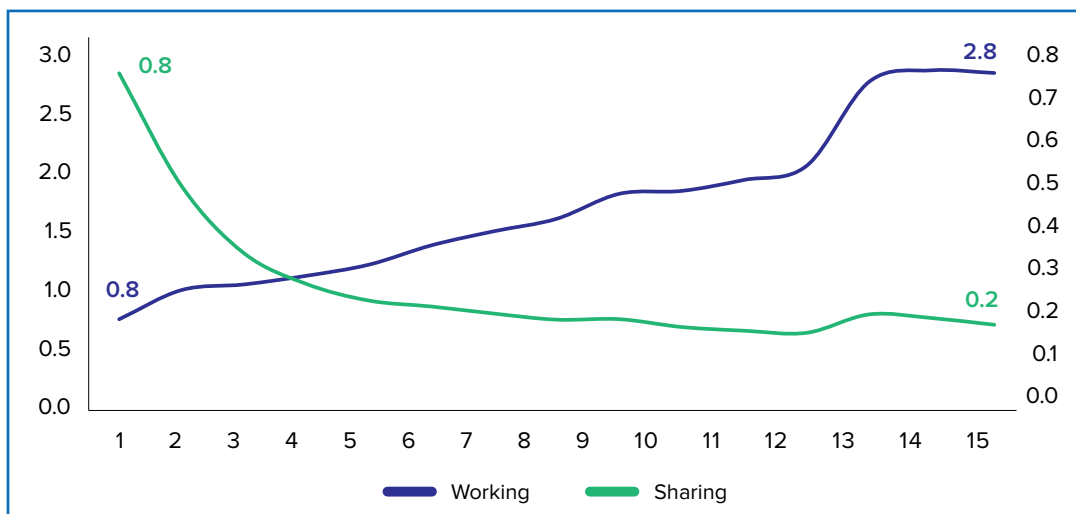

۳۶.۱ درصد از خانوارهای مورد بررسی تمایل داشتند از پس انداز خود برای تأمین غذا استفاده کنند. با این حال، از این ۳۶ درصد، ۱۲ درصد هنوز به سختی می توانند از این استراتژی استفاده کنند، در حالی که ۲۴ درصد این استراتژی را در دسترس نداشتند زیرا پس انداز آنها به پایان رسیده بود.

۷.۱ از ۳۵ درصد خانوارهایی که با فروش دارایی های مولد غذا را تأمین می کردند، تنها ۵ درصد آنها به سختی می توانستند این کار را انجام دهند در حالی که ۳۰ درصد این گزینه را به پایان رسانده بودند.

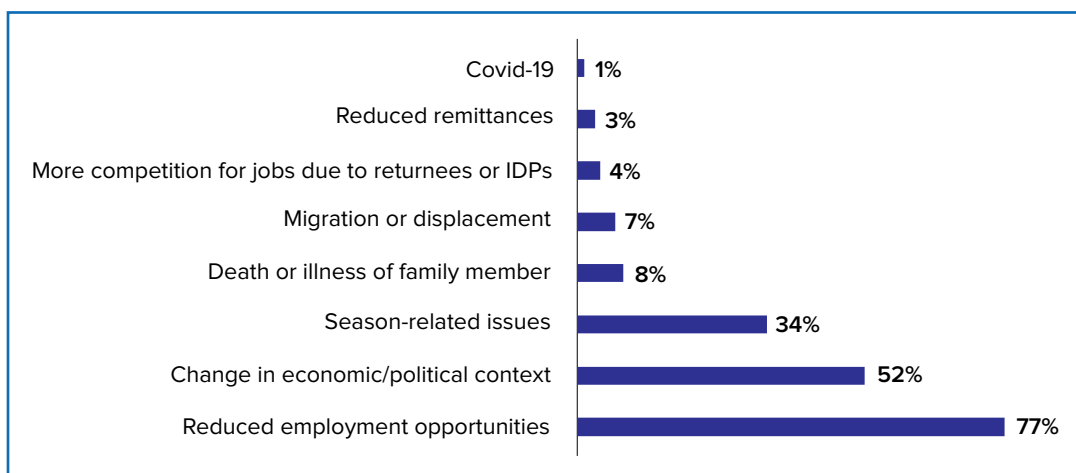
۸.۱ از ۱۹ درصد خانوارهایی که با انجام فعالیت های خطرناک غذای خود را تأمین می کردند، تنها ۲ درصد هنوز می توانستند از این گزینه استفاده کنند در حالی که ۱۷ درصد حتی این گزینه تأمین غذا را تمام کرده بودند.

نمودار هشتم: کارگران بر اساس اندازه خانوارهایی که حداقل یک مرد/ زن مشغول به کار هستند در ۳۰ روز گذشته (تعداد - محور چپ و به عنوان سهم از کل اعضای - خانوار محور راست)

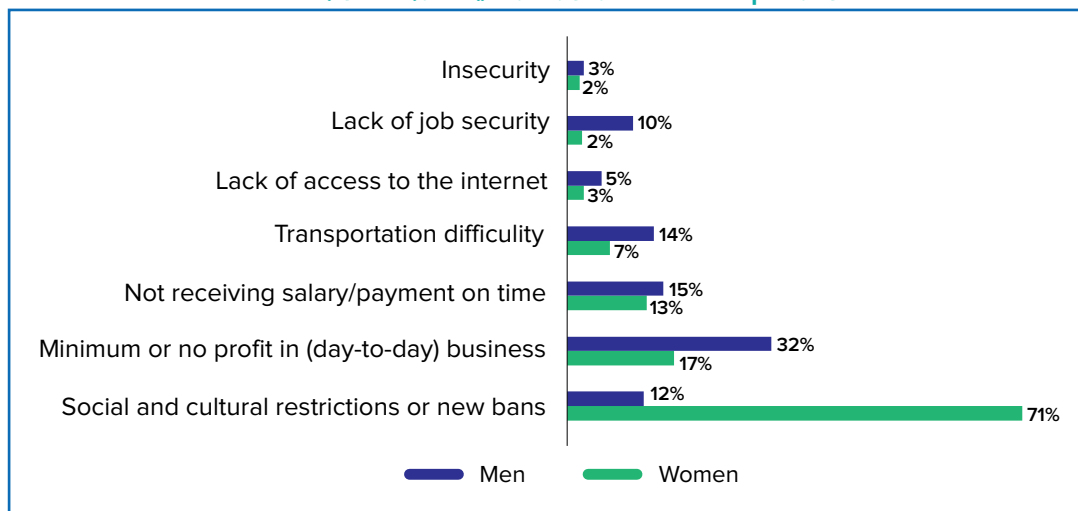
۹. در میان خانوارهای دو نفره، یک عضو کار می کند، اما این تعداد در خانوارهای ۱۰ نفره تنها به ۲٫۸ نفر می رسد. خانوارهای بزرگتر لزوماً فرصت های شغلی یا بهره وری بیشتری نداشتند.

نمودار نهم: دلایل کاهش درآمد در ۳۰ روز گذشته نسبت به درآمد معمولی (درصد خانوارهایی که حداقل یک مرد/ زن در ۳۰ روز گذشته کار کرده اند)

۱۰. از میان خانوارهای مورد بررسی، ۷۷ درصد به دلیل کاهش فرصت های شغلی و ۵۲ درصد به دلیل تغییر در زمینه های اقتصادی و سیاسی درآمد کمتری داشتند در حالی که تنها ۱ درصد به دلایل مرتبط با کووید-۱۹ درآمد کمتری داشتند.

نمودار دهم: مشکلات که مرد و زن در محیط کار با آن مواجه هستند.

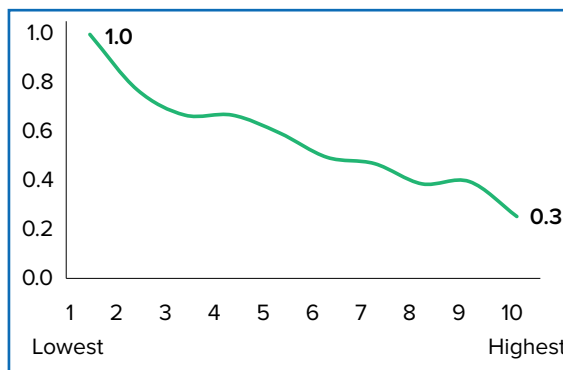

نکته: همانطور که برای مردان توسط مردان سرپرست خانوار و برای زنان توسط زنان سرپرست خانوار گزارش شده است.

۱۱. محدودیت‌های اجتماعی و فرهنگی بزرگترین مشکلی بود که زنان در محل کار با آن مواجه بودند که ۷ درصد از خانوارها گزارش دادند، در حالی که کاهش سود بزرگترین مشکل مردان شاغل بود. همچنین یکی دیگر از مشکلات مهمی که زنان و مردان شاغل با آن مواجه بودند، تأخیر یا عدم پرداخت حقوق بود.

نمودار یازدهم: نسبت بدهی به مخارج خانوارهای بدهکار بر حسب دهک

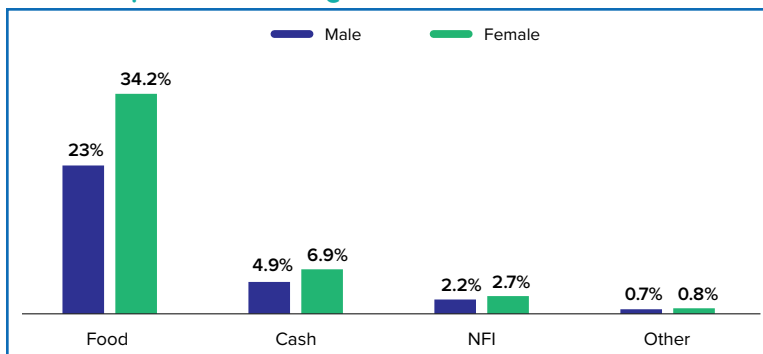
۱۲. از میان خانوارهای بدهکار، ۱۰ درصد فقیرترین خانوارها تمام پولی را که برای غذا می پردازند قرض می گیرند در حالی که ۱۰ درصد ثروتمندترین خانوارهای بدهکار ۳۰ درصد پولی را که برای غذا می پردازند وام می گیرند. هر چه خانوارهای بدهکار فقیرتر باشند، برای خرید غذا و بالعکس بدهی بیشتری می گیرند.

نمودار دوازدهم: درصد خانوارهایی که در ۷ ماه اول سال ۲۰۲۲ کمک های بشردوستانه دریافت کردند

بر اساس نوع کمک و جنسیت سرپرست خانوار

۱۳. از خانوارهای مورد بررسی، ۳۴٫۲ درصد از زنان و ۲۳ درصد از مردان کمک های غذایی دریافت کردند و سپس کمک های نقدی و سایر انواع کمک ها را دریافت کردند. کمک های غذایی بزرگترین نوع کمک ارائه شده بود

توجه: «سایر» شامل کوپن، خدمات و پول نقد از طریق کارت، بانک یا پول موبایلی است.

United Nations Development Programme in Afghanistan

 UNDPaf
 /undpafghanistan

 undpafghanistan
 /people/undpafghanistan/

 www.undp.org/afghanistan
 communication.af@undp.org

 undpafghanistan.exposure.co/